

editorial

La Secció de Ciències Naturals del Museu de Mataró es converteix en Delegació de la Institució Catalana d'Història Natural

L'any 1975 un grup de mataronins i mataroni-nes van començar a impulsar el que volien que fos un museu de ciències naturals. L'any 1977 aquest grup es va constituir com a Secció de Ciències Naturals sota el paraigua del Museu de Mataró, sense deixar de treballar per la seva idea original. En l'actualitat la ciutat no té museu de ciències naturals, però la Secció ha dut a terme durant dècades una reconeguda activitat de recerca i divulgació dels sistemes naturals a Mataró i al Maresme.

Els darrers anys el Museu ha experimentat diversos canvis d'organigrama i funcionals que han comportat la necessitat de formalitzar la participació del voluntariat de la Secció. A mitjan de 2014 es va plantejar la constitució d'alguna fórmula d'associació que acollís aquest voluntariat. L'opció finalment escollida va ser la de constituir una delegació territorial de la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN).

La ICHN és una associació científica, constituïda el 1899 i filial de l'Institut d'Estudis Catalans. Té per objectiu promoure l'estudi i la conservació dels diferents components del medi natural i difondre'n els coneixements obtinguts, objectiu del tot coincident amb el de la fins ara Secció de Ciències Naturals. Per part de la ICHN la idea de constituir la nova Delegació va ser molt ben acollida, ja que un dels seus interessos és promoure la creació de delegacions territorials per tota la geo-

grafia de les terres de parla catalana. D'altra banda, el Consell Directiu de la ICHN coneixia prou bé la trajectòria de la Secció i no va dubtar a donar suport a la iniciativa.

Per part de l'Ajuntament de Mataró, aquesta opció significava consolidar les activitats de recerca i divulgació del medi natural a la ciutat i alhora poder donar-los més projecció. Actualment s'està treballant en un conveni entre l'Ajuntament i la ICHN que ha de constituir un marc de treball conjunt per al futur.

Així, el dia 11 de març de 2015, a Mataró, va ser presentada públicament la nova Delegació de la Serralada Litoral Central. En el mateix acte va tenir lloc la sessió científica de la ICHN "Història, ciència i meravella de la metamorfosi dels insectes", conferència a càrrec de Xavier Bellés. *L'Atzavara* que avui teniu a les mans és una coedició de la Delegació i la Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró. La intenció d'ambdues entitats és conservar tot el que hi ha de bo en el camí fet fins ara, i eixamplar la mirada a les possibilitats que s'obren en aquest nou marc.

Esperem que ens acompanyeu en aquesta nova etapa tal i com ho heu fet fins ara, que els temes que publiquem us continuïn interessant i que gaudiu i sigueu participants actius de les activitats que organitzem. Si us interessa formar part de la Delegació, sapigau que les portes són obertes!

La vida a les aigües dolces

Aquest número de *L'Atzavara* es dedica als sistemes aquàtics continentals: basses, estanyes, llacunes, cursos fluvials, fonts i coves, i és, en gran part, el recull de les ponències del seminari que entre els dies 5 i 27 de març de 2014 va organitzar la Secció de Ciències Naturals del Museu de Mataró amb el títol "La vida a les aigües dolces".

Al endinsar-nos en l'estudi d'aquests sistemes ens adonem que n'hi ha una diversitat tal, que ens trobem amb la dificultat d'establir uns patrons únics: cada bassa, cada llac..., és un món, un ecosistema diferent de qualsevol altre, en el qual hi viu una diversitat molt gran d'espècies. Cada sistema, per molt que sembli igual a un altre, presenta propietats específiques que el fan un hàbitat on hi ha uns o altres éssers vius que estableixen les seves pròpies relacions. Majoritàriament, és un món on predominen éssers microscòpics (algues, bacteris, ...) i éssers de mida petita com crustacis, larves d'insectes, etc. Als ulls de l'observador no especialitzat, però, els més visibles són els vertebrats (peixos, amfibis, aus) que veiem aprofitar-se d'aquests sistemes i les plantes adaptades a aquests ambients.

Justament aquest caràcter pràcticament únic de cada un dels sistemes aquàtics continentals fa pensar en la importància de la seva preservació; no només la de la seva existència (que no desapareguin), sinó també la de les seves característiques (que es preservi la seva qualitat). En alguns dels articles s'exposen exemples dels canvis de les característiques o de la qualitat d'algun d'aquests sistemes aquàtics ocasionades per l'home (l'estany de Baciver, els cursos dels rius amb l'afectació sobre les nàiades, etc.) i de les dificultats que comporta aconseguir que

tornin al seu estat primigeni, és pràcticament impossible. En el cas d'algunes espècies, com les nàiades o alguns peixos, els canvis que han patit els seus hàbitats poden conduir, fins i tot, a la seva extinció en el nostre territori en un futur no massa llunyà.

Aquest número també inclou dos articles que són els primers resultats d'un dels projectes de recerca que porta a terme la Delegació, el Projecte Fonts. El primer tracta de la caracterització química de les aigües de les fonts de la Serralada Litoral Central i de la seva relació amb la litologia de la zona, mentre que el segon descriu la composició de les comunitats de briòfits que creixen en aquestes fonts.

Per complementar aquest número 25 de *L'Atzavara* s'aconsella la lectura del número 5 (1987) d'aquesta mateixa revista en el qual s'exposa un exhaustiu estudi dels aiguamolls de la Tordera, en forma de monogràfic molt complet. Aquests aiguamolls són un referent dins de la comarca del Maresme com a sistema aquàtic continental.

Finalment, ens complau incorporar en aquest número de la revista un article del Dr. Pere Montserrat escrit en memòria del Dr. Ramon Margalef en el 10è aniversari de la seva mort. En aquest article, el Dr. Montserrat recorda un viatge conjunt a Menorca l'any 1951 amb finalitats científiques (l'estudi de les algues d'aigua dolça de l'illa) i la relació entre els dos científics. També ens relata els contactes entre diferents científics de l'època, referents, sense cap mena de dubte, de tots els científics naturalistes actuals.

De ben segur que serà de l'interès del lector per la qualitat científica de tots els articles.